

DEIZ ADVIES HCEU 29 MEI 2020

De agenda van de HCEU luidt:

1. Meerjarig Financieel Kader/ Herstelplan
2. W.v.t.t.k.

1. Meerjarig Financieel Kader/ Herstelplan

Advies

- U kunt instemmen met de voorliggende concept Kamerbrief, waarmee het kabinet reageert op het voorgestelde herstelpakket en aangepaste MFK. Voor EZK belangrijke elementen zijn goed in de Kamerbrief verwerkt.

Desgewenst kunt u een reactie geven op het herstelpakket en voorstel voor het aangepaste MFK:

- U kunt aangeven dat het positief is dat er op Europees niveau solidariteit wordt getoond in de aanpak van de crisis, waaronder bij het mobiliseren van liquiditeit op de korte- en middellange termijn ter ondersteuning van o.a. het bedrijfsleven (in het bijzonder MKB) en de gezondheidszorg. De voorstellen sluiten inhoudelijk grotendeels aan bij de moderniseringsprioriteiten voor het volgende MFK, door investeringen die ondersteunend zijn aan de duurzame en digitale transitie en de koppeling met structurele hervormingen.
- U kunt uw zorgen uiten over de hoogte van het budget (€750 mld), het grote aandeel aan loans-for-grants (€500 mld), het structurele te hoge MFK-budget (€1100 mld, 1,08% bbp), de trits aan nieuwe eigen middelen en de hogere stijging van traditionele budgetten (cohesie en GLB) ten opzichte van moderniseringsprioriteiten.
- Om de bruto-aftrekken aan de EU op termijn houdbaar te houden kunt u wijzen op het belang om het budget voor loans-for-grants substantieel in te perken, de noodzaak voor een substantiële (permanente) korting en een lager structureel EU-budget.
- Desgewenst kunt u als concrete suggestie meegeven om als ultiem compromis, in lijn met de suggestie van de 10.2.a premier, (een deel van) het bedrag aan giften (€310 mld) onder het Recovery and Resilience Facility (RFF) te vervangen door leningen die pas omgezet worden in giften indien de structurele hervormingen en investeringen effectief zijn doorgevoerd.
- Verder kunt u de volgende aandachtspunten markeren:
  - Tijdelijkheid dient sterk geborgd te worden. Onder het RFF en Solvency Support Instrument is ondersteuning tot en met eind 2024 mogelijk. Dit dient ingeperkt te worden tot uiterlijk eind 2022.
  - Investerings in groene en digitale transitie: van belang dat de uitwerking hiervan goed geborgd wordt in onderliggende verordeningen. Dit is nu nog niet vanzelfsprekend.
  - Cohesiebeleid: aanvullende cohesiemiddelen via ReactEU kunnen onder maximale flexibiliteit besteed worden tot 2022 (o.a. geen thematische concentratie of nationale cofinanciering, zwakke koppeling met duurzaamheid en digitalisering, zwakke prikkel voor doorvoeren structurele hervormingen). Het is van belang dat het cohesiebeleid op de lange termijn niet blijft functioneren als crisisinstrument, maar op structurele hervormingen en investeringen in innovatie, vergroening en digitalisering gericht blijft.

- Horizon Europe: excellentie en impact dienen leidende selectiecriteria te blijven. Commissie noemt dit niet in haar mededeling.
  - Koppeling met structurele hervormingen: middelen uit o.a. de *Recovery and Resilience Facility* moeten sterker gekoppeld worden aan landenspecifieke aanbevelingen uit 2019 (niet de afgezwakte aanbevelingen uit 2020).
  - InvestEU: Het is van belang om binnen het toegevoegde luik voor 'strategische Europese investeringen' aandacht te hebben voor de definitie van strategische activiteiten, om financiering van Europese kampioenen en waardeketens die niet essentieel zijn te voorkomen.
  - Eigen middelen: Van belang om de voorstellen voor nieuwe eigen middelen, inclusief het effect op de NL afdrachten, goed/met open houding te bestuderen. Opmerkelijk dat eerder afgeschoten voorstellen (CCTB, interne markt heffing, digitaks) weer op tafel liggen.
- U kunt aandacht vragen voor het behandeltraject van het herstelplan en de onderliggende beleidsverordeningen. In Coreper van 27 mei is aangegeven dat het gehele pakket, inclusief deelverordeningen, wordt behandeld langs het traject: MFK-werkgroep - Coreper – RAZ – Europese Raad. Er is geen rol voor vakraden en beleidsinhoudelijke Raadswerkgroepen voorzien. Risico is dat daarmee de budgettaire discussie leidend wordt en de inhoud daaraan ondergeschikt. Dit is kwetsbaar gezien de onderliggende beleidsverordeningen die relevant zijn voor EZK (bijv. JTM, cohesieverordening). EZK is van mening dat de beleidsinhoudelijke RWG en vakraden een rol moeten krijgen in de behandeling van de beleidsinhoudelijke onderdelen van het pakket. Is ook bepleit in afgelopen RvC (maar door 10.2.a [redacted] genegeerd).

Toelichting

- De Commissie publiceerde op 27 en 28 mei een herstelpakket, waaronder een inhoudelijke mededeling (*Europe's moment: Repair and Prepare for the Next Generation*), een aangepast voorstel voor het volgende Meerjarig Financieel Kader (MFK) 2021-2027 en een serie daaruit voortvloeiende beleidsverordeningen. Deze voorstellen vormen de basis voor verdere onderhandelingen met de Raad en het Europees Parlement. De voorstellen worden besproken in de Europese Raad van 19 juni vervolgens naar verwachting 8 juli.
- Eerste indicatie is dat het krachtenveld sterk verdeeld blijft over met name de omvang van financiering van het pakket: de Frugal Four 10.2.a [redacted] pleiten voor een herstelpakket van beperkte omvang dat gefinancierd wordt via een *loans for loans*-constructie. Overige lidstaten (onder aanvoering van o.a. 10.2.a [redacted]) pleitten eerder voor een herstelpakket ter grootte van € 500 miljard en financiering via *loans for grants*.
- In de concept Kamerbrief die voorligt beoordeelt het kabinet de kernelementen van het herstelpakket en het aangepaste MFK-voorstel. Over de verschillende sectorale voorstellen wordt de Kamer separaat geïnformeerd.
- Kernelementen kabinetsreactie in de Kamerbrief:
  - Het kabinet oordeelt positief over bevoegdheid en subsidiariteit. Grote twijfel ten aanzien van proportionaliteit, met name vanwege de financiering van subsidies en lopende uitgaven door leningen.
  - In de behoeften analyse ontbreekt een onderbouwing voor het gedeelte van de behoeften dat gefinancierd kan worden door private en publieke partijen, en welk deel door lidstaten zelf en welk deel door EU-middelen dient te worden gefinancierd. Daarmee ontbreekt een duidelijke relatie tussen de analyse enerzijds, en de omvang van de voorstellen anderzijds.
  - Kritisch over de inzet van leningen voor subsidies (*loans for grants*) en over de financiering van lopende uitgaven door leningen.
  - Over het algemeen kritisch over de voorgestelde verhogingen van budgetten, omdat omvang en verdeling niet altijd worden herleid naar de investeringsbehoefte.

- Het kabinet blijft inzetten op behoud van de afdrachtskorting.
- Structurele hervormingen voor duurzame economische groei en weerbaarheid dienen als heldere voorwaarden te worden gesteld voor toegang tot middelen voor publieke investeringen.
- Positief over de groene en digitale transitie als transversale thema's in de voorstellen.
- In principe positief over het opzetten van het solvabiliteitsinstrument om bedrijven die voor de uitbraak van de COVID-19 crisis gezond waren te ondersteunen.
- Voor wat betreft de faciliteit voor strategische investeringen ziet het kabinet zich voorstellen dat wordt geïnvesteerd in het verminderen van de afhankelijkheid van derde landen met betrekking tot de gezondheidszorg. Echter voor andere sectoren is een maatwerk aanpak gewenst en moet voorkomen worden dat dit leidt tot onnodige marktverstoring op de interne markt en (in de handelsbetrekkingen) met derde landen.
- Terughoudend ten aanzien van de introductie van nieuwe eigen middelen. Concrete voorstellen hiervoor moeten te zijner tijd op hun merites worden beoordeeld.